

Коли в нашій країні стане можливим зробити чиновника самодостатньою фігурою, це також буде гарантувати віктимологічну безпеку населення від корупційної злочинності.

Таким чином, віктимологічна реабілітація жертв корупції – це система взаємопов'язаних і взаємозумовлених державних заходів, спрямованих на відновлення порушених прав жертв корупційної злочинності, а також на компенсацію заподіяної шкоди і відновлення їх ділової репутації.

Список використаних джерел

1. Багрий-Шахматов Л. В. Соотношение коррупции, рэкета и организованной преступности / Л. В. Багрий-Шахматов // Юридична освіта і правова держава. – 1997. – С. 196–200.

2. Гадойбоев С. А. Поняття і причини корупції серед особового складу органів внутрішніх справ України / С. А. Гадойбоев // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2012. – № 5. – С. 36–40.

3. Менделеев Д. Корупция для служебного пользования / Д. Менделеев // Зеркало недели. – 2016. – № 16 (262). – С. 13.

4. Корупція в Україні. Експрес аналіз за результатами опитування [Електронний ресурс] // Економічна правда. – 2015. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/>. – Назва з екрана.

5. Джужа А. О. Основні напрями удосконалення віктимологічного запобігання правопорушенням в Україні: монографія / А. О. Джужа. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 304 с.

Діденко І. В. – аспірант кафедри адміністративної діяльності Національної академії внутрішніх справ

ПРОЯВИ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ У КОНТЕКСТІ ЗРОСТАННЯ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Невіддільним сегментом від тіньової економіки є і залишається корупція як складне соціально-економічне та політичне явище, що поєднує в собі витоки соціальної та економічної кризи. Під час переходу від командно-адміністративної до ринкової економіки популярності набули

корупційні явища, що стали засобами досягнення приватних інтересів. Серед них варто назвати непотизм, кронізм і фаворитизм як прояви конфлікту інтересів, що призводять до поширення корупції загалом.

До головних способів отримання тіньових доходів варто зарахувати: нелегальний експорт капіталів і корупцію; нелегальні валютні й зовнішньоекономічні операції; випуск і реалізація необлікованої продукції та надання необлікованих послуг; кримінальний промисел (вимагання, наркобізнес, розкрадання), фінансове шахрайство; отримання тіньових доходів шляхом прихованого вилучення з обігу різниці між офіційними і реальними цінами на товари та послуги; незаконна приватизація державної власності; розкрадання державних, акціонерних і колективних підприємств [1].

Корупція постає засобом підвищення конкурентоспроможності економічного суб'єкта, що надає можливість максимізувати прибутки. У тіньовій економіці виділяють такі види, як білокомірцева, сіра (неформальна) та чорна (підпільна) [2, с. 10–17].

Корупційні прояви найбільш притаманні для білокомірцевого сектору, для якого характерними є підкуп посадових осіб, зловживання владою, надання переваг близьким чи друзям (кумівство), використання привілейованого становища так званими політичними династіями тощо. Таким чином, економічні переваги зазначених методів створюють підґрунтя для розвитку тіньової діяльності України.

Щодо з'ясування витоків взаємозв'язку наведемо певні тези:

- непотизм та кронізм є видами конфлікту інтересів, що має на меті призначення осіб, які мають безпосереднє чи опосередковане відношення до особи керівника;

- особи, яких призначають на конкретні посади, не мають відповідного рівня компетентностей;

- непотизм передбачає призначення та подальший кар'єрний ріст осіб, які перебувають у родинних зв'язках з керівником;

- кронізм має на меті реалізацію несправедливих рішень відносно близьких осіб, які внаслідок дружніх відносин, отримали посади уповноважених осіб органів державної влади або місцевого самоврядування;

– спільним для осіб, які отримують відповідні посади за рахунок фаворитизму та кронізму та непотизму, є відсутність конкурсного відбору на засадах прозорості та неупередженості.

Усе вищезазначене можна пояснити тим, що учасники тіньової економіки змушені давати неправомірну вигоду, коли їх викривають в недотриманні вимог законодавства під час здійснення економічної діяльності.

Так, за неопотизму об'єктом суспільних відносин в непотизмі є суспільні процеси, що дають змогу отримувати економічні блага. Суб'єктами в такому разі є непотіар – особа, що володіє затребуваними благами і надає їх за умови вигідних відносин, та непотіат – особа, яка отримує перевагу під час отримання блага за допомогою непотіара [3].

Аналогічно підприємці з неформального сектору можуть використовувати власні зв'язки, щоб уникати відповідальності за ведення тіньового бізнесу.

З огляду на це, необхідно виділити чотири головні типи корупції:

– неправомірна вигода у торгівлі, пов'язана з функціонуванням чорного ринку, протизаконними фінансовими та майновими операціями, ухиленням від сплати податків, фальсифікацією фінансових документів;

– патронажна система, що виникає тоді, коли реалізація незаконних угод сконцентрована в руках обмеженої кількості осіб;

– непотизм призводить до виникнення несправедливих і нераціональних значних поступок під час укладання угод, призначення родичів та близьких на ключові посади в системі управління, пільгової купівлі власності, надання привілейованого становища у державницькому секторі тощо;

– кризова корупція, що знайшла свій вияв в умовах соціально-економічної та політичної кризи українського суспільства [4].

Таким чином, нині конфлікт інтересів виявляється через такі форми, як непотизм, кронізм, фаворитизм, лобізм і створює значне коло варіацій, що допомагає зрозуміти наскільки корумпованим є середовище, де вже давно було знівельовано поняття професіоналізму, компетентності та відповідальності. Саме непотизм, кронізм, фаворитизм та лобізм як різновиди конфлікту інтересів безпосередньо пов'язані з тіньовим

сектором, оскільки слугують зручним інструментом отримання переваг за рахунок привілейованого становища.

Список використаних джерел

1. Фактори які впливають на поширення корупції в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: sd.netua/2012/03/08/&ktori-yaki-vplivayut-na-poshirennya-korupciyi.html. – Назва з екрана.

2. Перов Є. В. Теневая экономика как признак конфликтности экономической системы общества / Є. В. Перов. – Вестник ВГУ. – 2016. – № 3. – С. 10–17. – (Серия «Экономика и управление»).

3. Ямилов Р. М. Непотическая экономика: непотические отношения в экономике [Электронный ресурс] / Р. М. Ямилов // Экономика и менеджмент инновационных технологий. – 2015. – № 8. – Режим доступа: <http://ekonomika.snauka.ru/2015/08/9542>. – Загл. с экрана.

4. Краус Н. М. Детермінанти тіньової економіки в інноваційних умовах господарювання : монографія / Н. М. Краус. – Полтава : Дивосвіт, 2014. – 148 с.

Єфімов В. В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри оперативнорозшукової діяльності та спеціальної техніки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗАСТОСУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ДИРИЖИЗМУ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Нині у науковій літературі домінує думка, що проблема тіньової економіки набула загальнодержавного значення. Головною метою для деяких суб'єктів господарювання постає отримання надприбутків. Вони не замислюються про те, чи не обернеться ця діяльність збитками для інших галузей, чи не зашкодить економічному здоров'ю нації. До того ж, треба